

Fredag 13. april 2018 kl. 19.30
Lørdag 14. april 2018 kl. 15.00

MĂCELARU & JOSHUA BELL

DR SymfoniOrkestret
Cristian Măcelaru, dirigent
Joshua Bell, violin

PRO GRAM

Fredag 13. april kl. 19.30
Lørdag 14. april kl. 15.00

DR Koncerthuset
koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Cristian Mäcelaru
dirigent

Joshua Bell
violin

Soo-Jin Hong
koncertmester

Fredagskoncerten sendes
direkte i P2 Koncerten
og genudsendes
søndag 12. april kl. 12.15

Mød musikken
Der er koncertintroduktion
kl. 18.30 i koncertsalen med
P2-værten Mathias Hammer,
der fortæller om programmet
og interviewer medvirkende
fra koncerten.

I koncertpausen vil der
være cd-salg i foyeren,
hvor Joshua Bell signerer.

MARTIN STAUNING (f. 1982)
Liminality (2017), uropførelse, DR-bestilling

Varighed: ca. 18'

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827)
Violinkoncert, D-dur, opus 61 (1806)

I Allegro non troppo
II Larghetto
III Rondo
(Originale kadencer af Joshua Bell)

Varighed: ca. 42'

PAUSE (30') ca. 20.30/16.00

CLAUDE DEBUSSY (1862-1918)
Images for orkester (1905-1912)

I Giges
II Ibéria
III Rondes de printemps

Varighed: ca. 36'

Martin Stauning

Liminality

Af Jens Cornelius

Martin Stauning modtog i 2017 Carl Prisen for årets bedste nye danske værk for kammerensemble, liles en Mer d'Argent.

Martin Stauning modtager i forbindelse med affenens koncert H.C. Lumbye/Agerby Legatet 2018 på 50.000 kr. for at skabe umiddelbar og sanselig musik 'med både kant og appel', som det bl.a. lyder i motiveringen.

I overgangen fra én fase til en anden befinder man sig i en ustabil tilstand. Der, hvor forvandlingen finder sted. Overgangsfasen, hvor man hverken er på den ene eller anden side, kalder man 'liminalitet'. Og det er titlen på Martin Staunings nye orkesterværk: *Liminality*.

Martin Stauning er 35 år og havde sin officielle debutkoncert som komponist i 2016. Han var oprindeligt danser ved Den Kgl. Ballet, men er i dag en af de mest bemærkelsesværdige unge danske komponister. DR SymfoniOrkestret har tidligere opført hans orkesterstykke *Burlesque* (2016).

I sin musik har Martin Stauning en karakteristisk skarphed, både når det gælder det klanglige og musikens bagvedliggende idéer. Det gælder også hans nye orkesterstykke. "Musikken i *Liminality* beskæftiger sig med grænsetilstande, ikke kun som et intellektuelt forsøg, men også som rene lydtilstande: Bliver musikken ren klangfarve? Skal den have melodi? Forsvinder musikken ud over vores lyttetærskel?", fortæller Martin Stauning.

I det overgangsritual, en koncert også er, medvirker alle i salen, forklarer Martin Stauning. "Orkestret stemmer, dirigenten kommer på scenen, publikum klapper, musikken spiller, publikum hoster, musikken stopper, publikum klapper. I hele dette store ritual, vi alle deltager i, kan man forestille sig selve musikken som den tilstand, der skal forandre os. Så vi, når vi forlader salen, ikke er, som vi var, da vi gik ind."

Med voldsomme alarmlyde sender *Liminality* os ind i det ukendte, hvor forvandlingen finder sted, forklarer Martin Stauning: "Stykket starter med en ganske tyst strygekvartet – denne mest klassiske af genrer, som kan repræsentere det velkendte, roen, stilheden før stormen. Denne lille kvartet afbrydes abrupt og nådesløst af et sammenbrud, som er voldsomt militaristisk og fuldstændig matematisk konstrueret. De høje strygere gennemspiller en tonerække, og de dybe strygere spiller samme tonerække i krebsvending, altså i omvendt rækkefølge. Træblæserne hviner, og en ekstremt høj piccolofløjte pifter. Efter dette næsten ekspressionistiske sammenbrud, kommer der lange perioder af næsten stilhed, afbrudt af hornkald i det fjerne. Det er som at blive jaget ind i en mørk skov af et kobbel vilde hunde."

Værkets slutning er samtidig en åbning. For Martin Stauning fortæller, at han ikke er glad for kraftige slutninger, der udløser 'tæppefalds-applaus': "Tingene slutter aldrig. Mindet om et motiv bliver hængende som en skygge til allersidst. Det er måske også en sikkerhedsventil for mig selv, så der er en lille dør på klem. Den åbne slutning giver mig en mulighed for at komme videre."

Ludwig van Beethoven

Violinkoncert

Fire stille paukeslag indleder den mest majestætiske af alle violinkoncerter. Ingen andre end Beethoven kan skabe så stor musik ud af så lille et kim!

Beethoven hørte kun sin violinkoncert en enkelt gang, nemlig ved uropførelsen i 1806. Den var ingen succes. Gennembruddet kom flere år efter Beethovens død, da Mendelssohn dirigerede en sensationel opførelse i London i 1844. Solisten var det 12-årige vidunderbarn Joseph Joachim, der resten af sit lange liv opførte Beethovens koncert så mange gange, at han faktisk ene mand etablerede den som kongen blandt violinkoncerter.

.....
Beethoven skrev ikke selv den obligatoriske solokadence for violinen i 1. sats. Joshua Bell har lavet sin egen i stedet for at spille en af de sædvanlige kadencer af Joseph Joachim eller Fritz Kreisler.
.....

Den lange vej til anerkendelse skyldtes, at man på Beethovens tid forventede sig noget meget mere simpelt af en violinkoncert. Beethoven skød med andre ord langt forbi publikums smag. Det blev illustreret allerede ved uropførelsen, hvor solisten fornemmede, at Beethovens værk ikke spredte god stemning i salen. Så efter første sats holdt han en pause – og gav et af sine populære tricknumre, hvor han spillede på én streng med violinen vendt på hovedet!

Den slags billige effekter er der slet, slet ingen af i Beethovens violinkoncert. Her er solisten integreret i et storladent, symfonisk værk, som er blevet kaldt 'Violinens Olympen'. Varigheden er det dobbelte af en normal violinkoncert fra den tid, og musikken er et urokkeligt monument, konstrueret af bomstærke byggesten. Skal man sammenligne violinkoncerten med noget, er det Beethovens *Skæbnesymfoni*, Symfoni nr. 5, som er fra samme tid.

Der er masser af virtuose passager i violinkoncerten, men det er musikens overordnede form, der overvælder. Førstesatsen alene varer 25 minutter og bygger på to motiver, der ellers ikke synes af ret meget. Hold ørerne parat til de allerførste toner i satsen – der højst usædvanligt kommer fra paukerne! Deres lille bankemotiv bliver den røde tråd igennem hele satsen.

Andensatsen er en skønhedsåbenbaring, der lever fuldt op til funktionen som modvægt til den gigantisk konstruerede førstesats. I sidste sats slipper

Beethoven så festen løs: Over et egentligt ret banalt jagthornsmotiv bliver det afslutningen på et værk, der er en hyldest til menneskets ånd, sjæl og livsenergi.

Claude Debussy

Images

Debussy skrev billedrig musik. Der er ligefrem to af hans værker, der hedder *Billeder* – på fransk: *Images*. Der er både *Images* for klaver og nogle helt andre *Images* for orkester.

Images for orkester blev Debussys største orkesterværk. Og også hans sidste orkesterværk til koncertsalen. Hans revolutionerende gennembrudsværk *Førspil til en fauns eftermiddag* lå bare 15 år tilbage, men Debussys motto ”Toujours plus loin” (Hele tiden videre) havde bragt ham til en endnu mere overlegen behandling af orkestret og det musikalske materiale.

Hoveddelen af *Images* er det midterste stykke, *Iberia*, der i sig selv består af tre dele. Debussy skrev oprindeligt *Iberia* som et selvstændigt værk, men føjede nogle år senere de to andre satser til og skabte dermed *Images*.

I den første sats, *Gigues*, bruger han den engelske folkemelodi *The Keel Row* som tema. Det sjældne brugte instrument obo d’amore har en stor rolle i satsen. Den har en skalmejeagtig klang, som fremmaner billeder af våde, landlige landskaber. Debussy kalder underfundigt satsen for *Gigues*, fordi den engelske folkemelodi rytmisk set minder om den hurtige barokdans ’gigue’.

Brat forlader man de fugtige engelske øer og lander i *Iberia*, der beskriver tre sider af Spanien. Det var drømmelandet for mange af tidens franske kunstnere, ikke mindst for Debussy. I første del af det spanske afsnit, *På gader og stræder*, befinder man sig midt i en tumult af liv og råben. Anden del, *Nattens dufte*, er en kontrast med berusende sanseindtryk i den andalusiske nat. I tredje del, *Morgen på en festdag*, vågner man atter til solskin og en ny dags spænding.

Sidste sats i *Images* er hverken engelsk eller spansk, men absolut fransk: *Rondes des Printemps* (Forårsdans). Satsen er en musikalsk abstraktion over en traditionel fransk majfest med optog, sang og dans. Debussy indflytter en fransk børnesang i musikken, men man hører den ikke ret tydeligt. Den er en bagvedliggende kode i musikken, som aldrig rigtigt samler sig, men brillant giver udtryk for forårsdelirium.

Dirigent

Cristian Măcelaru

Fotograf: Sorin Popa

- **Cristian Măcelaru**
- **Rumænsk-amerikansk dirigent, født 1980 i Timisoara**
- **Gæstedirigent for Philadelphia Orkestret 2014-2017**
- **Var i 2015 dirigent for DR SymfoniOrkestrets USA-turné**

Den 37-årige rumænske dirigent Cristian Măcelaru har på kort tid skabt opmærksomhed omkring sit navn i USA. Han har dirigeret alle de store amerikanske orkestre og var 2014-2017 gæstedirigent for det berømte Philadelphia Orkester. I 2017 overtog han posten som leder af USA's største festival for ny klassisk musik, Cabrillo Festival.

Man kan roligt bruge klichéen 'lynkariere', for Cristian Măcelaru dirigerede sin første koncert i 2010 og fik sit gennembrud to år senere, da han sprang ind for en sygemeldt Pierre Boulez hos Chicago SymfoniOrkester. Et vanskeligere vikarjob vil være svært at finde, men Măcelaru overbeviste totalt og har flere gange siden dirigeret det berømte Chicago-orkester.

Cristian Măcelaru er uddannet violinist, og tidligere har han haft posten som koncertmester i Miami SymfoniOrkester. Drømmen var hele tiden at blive dirigent, men først efter at have færdiggjort en mastergrad i violin gik han videre med de næste skridt mod målet.

Nu er det også de europæiske orkestre, der kalder på Cristian Măcelaru. Han har de seneste år dirigeret i Tyskland, Frankrig, Holland og Storbritannien, og han har fået et nært forhold til DR SymfoniOrkestret. I 2015 gav han to koncerter her i Koncerthuset og var efterfølgende med DR SymfoniOrkestret på turné til Tyskland og USA og spillede bl.a. i Carnegie Hall i New York.

Cristian Măcelaru kom til USA som 17-årig for at studere. Han kommer fra en musikerfamilie i Timisoara og har hele ni ældre søskende. På Youtube kan man se gamle film fra deres 'familiekoncerter', hvor en meget ung Cristian Măcelaru er iført en sweatshirt med påskriften 'FUTURE!' I dag er han amerikansk gift og bor i Philadelphia.

Violin

Joshua Bell

Fotograf: Bill Phelps

- **Joshua Bell**
- **Amerikansk violinist, født 1967 i Indiana**
- **Har optrådt over hele verden og indspillet mere end 40 albums**
- **Leder af kammerorkestret Academy of St Martin in the Fields**

Joshua Bell hører til blandt vor tids største klassiske stjerner. Kendt ikke bare af de sædvanlige klassiske lyttere, men også for sine tv-programmer, for sine filmsoundtracks og for sit fotogene udseende. Berømmelsen har heldigvis ikke fjernet noget som helst fra hovedstolen: Joshua Bell er simpelthen en af verdens bedste violinister.

Det hele begyndte, da han som fireårig byggede sig en 'violin' af en kommodeskuffe og nogle elastikker. Blot ti år senere spillede han så fremragende (på rigtig violin!), at han debuterede som solist med Philadelphia Orkestret. 17 år gammel optrådte han i Carnegie Hall, og siden har han spillet med alle verdens bedste orkestre og i de fornemmeste sale. Hans første koncert i Danmark var i 1991 med DR SymfoniOrkestret.

Han bor i New York, men som turnerende verdensstjerne lever Joshua Bell en nomadetilværelse og er altid på farten til næste koncert. 40 albums er det også blevet til siden hans første udkom i 1988. Udover hele det klassiske standardrepertoire spiller han også gerne ny musik, og han har dyrket både jazz og amerikansk folkemusik med forskellige musikalske venner.

Siden 2011 har han desuden været kunstnerisk leder af det verdensberømte London-orkester Academy of St Martin in the Fields. I deres samarbejde fungerer Joshua Bell på skift som solist, koncertmester og dirigent, og han og orkestret turnerer rundt på hele kloden – sidste måned gav de 15 koncerter i USA. På deres nyeste album er Joshua Bell solist i Brahms' Dobbeltkoncert sammen med cellisten Steven Isserlis.

Han spiller på en Stradivarius-violin fra 1713, der tidligere har tilhørt den legendariske violinist Bronislaw Huberman og i øvrigt har været stjålet to gange. Bell købte den i 2001 for næsten fire millioner dollars.

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthuset Restaurant. På drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemanded, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

Parkeringen: DR Koncerthuset har et parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg drkoncerthuset.dk.

Konferencer & events: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthuset's hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme.

Følg os på facebook.com/drkoncerthuset.

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Augustinus Fonden
Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens legat
Knud Højgaards Fond
Wilhelm Hansen Fonden
Beckett-Fonden
Bikubenfonden
Det Obelske Familiefond
FrederiksbergFonden
Nordea-fonden
Oticon Fonden
Sportgoodsfonden
Statens Kunstfond